

bestemt mod flere Punkter i Forslaget, nu at maatte tage alle deres egne Ord i sig og bøje sig for det, de den Gang erklærede for urigtigt. Det er et stort Offer, de bringe Partidisciplinen, og det forekommer mig, at det er for stort i en Sag af den Betydning, som den foreliggende. Vi maa nemlig erindre, at det Spørgsmaal, vi her behandle, ikke er noget mindre end Spørgsmaalet om at give en Grundlov for Folkekirkens Fremtid. Det er i Virkeligheden en grundlovgivende Virksomhed over for Folkekirken, vi nu staa over for, og det vilde derfor utvivlsomt have været heldigt, om man i et saa vigtigt Spørgsmaal ikke af Partihensyn havde opgivet de Standpunkter, man selv fandt rigtige. Jeg tror, det vilde have baadet Folketinget i sin Helhed meget bedre. Der er nemlig fra mange Sider blevet udtalt Ønsket om, at disse Forslag skulde behandles i en Kommission, og man har bl. a. begrundet dette Krav med, at Rigsdagen ikke havde den tilbørlige Indsigt i disse Forhold til at kunne behandle dem. Jeg vilde ønske, at Folketingets Udvalg havde gjort disse Udtalelser til Skamme, at det havde tilvejebragt alle de Oplysninger om vore folkekirkelige Forhold, som ere nødvendige for at bedømme Rækkevidden af disse Sager, og at det havde givet en omhyggelig Fremstilling af de forskellige Synspunkter, der maatte blive raadende over for saa vigtige Sagers Afgørelse. Men efter den Maade, hvorpaa man i Udvalget har taget Sagen, ser jeg næsten ikke, hvordan man skal bære sig ad med at modsætte sig, at disse Sager gaa til en Kommission. Naar Rigsdagen ikke selv vil gøre Arbejdet, saa er Argumenterne for, at der maa en særlig Kommission til, saa meget stærkere. Ærede Medlemmer vide, at jeg hørte til dem, som ikke ønskede en Kommissions Nedsættelse, og navnlig ikke ønskede den den Gang, da Sagen blev os forelagt, og jeg er glad over, at det i hvert Fald ikke skete den Gang. Thi var der da blevet nedsat en Kommission, vilde sandsynligvis disse Forslag have ligget døde hen. Der vilde ikke være bleven lagt synderlig Mærke til dem, førend de en Gang maaske om lang Tid kom ud af Kommissionen. Nu er det naaet, at de ere blevne Genstand for en almindelig Drøftelse i de interesse-rede Kredse i vort Land, og det betragter jeg som en overordentlig heldig Ting. Ganske vist har der hersket stor Uklarhed om disse Forslags Betydning, men gennem Forhandlingerne haaber jeg, der efterhaanden skal blive bragt fornøden Klarhed til

Veje. Skulde det saa vise sig, at der var Enkeltheder deri, som trængte til en særlig Undersøgelse, ja, saa kunde man jo benytte en Kommission. Men jeg vilde unægteligt have ønsket, at Rigsdagen selv havde tilvejebragt den fornødne Klarhed, saaledes at man kunde have undgaaet at gaa til Kommissionen om denne Sag. Jeg har for mit Vedkommende gjort mig Umage for at fremsætte mit Syn paa denne Sag omhyggelig begrundet i Betænkningen. Jeg har ikke ladet mig lede af nogen som helst politisk Grund. Jeg ved ikke en Gang, hvorledes mine egne Meningsfæller staa i dette Spørgsmaal; jeg ved ikke, hvor mange, der dele min Opfattelse, hvor mange ikke. Det har for mig været Hovedsagen at faa fremsat den Betragtning af disse Ting, som jeg har, for at jeg derved kunde give mit Bidrag til Sagens Belysning, og jeg har ganske vist det Haab, at der ogsaa vil være nogen Forstaaelse af mit Standpunkt rundt omkring i Landet. Thi det Standpunkt, jeg staaar paa i denne Sag, er det, som Folketingets Flertal har staaet paa lige til Dato. Og skønt jeg staaar som et enligt Medlem i Udvalget, antager jeg, at Folketingets tidligere Standpunkt endnu har nogen Tilslutning, og at der rundt omkring er Forstaaelse af, hvad man har villet med de Forslag, man i en Menneskealder har arbejdet for.

Jeg beklager, at man i Udvalget har taget denne Sag partipolitisk, og jeg forstaaer ikke den Politik, der fra Flertallets Side ligger deri, idet det Standpunkt, som Flertallet nu indtager, slet ikke stemmer med den Politik, som Venstre altid før har fulgt paa disse Omraader. Det, som Befolkningen og Venstre som dens Repræsentant her paa Rigsdagen, har krævet i disse Forhold, er en udvidet Brug af Kirkerne, som det foreslaas i det ene af Forslagene, en lettere Adgang til at danne Valgmenigheder, som det foreslaas i det andet Forslag, og saa at Menigheden selv kommer til at vælge sin Præst, samt at Præsterne blive satte paa fast Løn, saaledes at det ikke længere bliver som nu, at de Sogne, der ere saa uheldige at have gode Præstekald, altid faa halv- eller helgamle Præster. Det har været de Krav, der ere komne frem fra Befolkningen og gennem Venstre her. Men nu *opgiver* Flertallet de to Punkter, som det særlig er kommet an paa: Valget af Præster og en Lønningslov. Det opgiver det direkte Valg af Præsterne og gaar ind paa et Forslag, der kun giver en lovordnet Indstillingsret for Menighedsraadene, medens